

PRINCIPBESLUT
21.4.2022

STATSRÅDETS PRINCIPBESLUT OM FÖRETAGANDE

I. Utgångspunkter

Statsrådets principbeslut om företagande grundar sig på den strategi för företagande som ingår i en skrivning i regeringsprogrammet. Principbeslutet är i kraft 2022–2027. Utöver strategin för företagande kompletteras de åtgärder som gäller företagandet av övriga åtgärder inom helheten Ett livskraftigt Finland i regeringsprogrammet och av sådana åtgärder från ministerarbetsgruppen för främjande av sysselsättningen som särskilt hänger samman med tillgången till kompetent arbetskraft och arbetskraftsinvandring.

I strategin för företagande har det identifierats utmaningar i samband med företagande och dragits upp strategiska riktlinjer för att svara på dem. I statsrådets principbeslut har man från beredningen tagit med de viktigaste principiella åtgärder som ska linjeras upp politiskt och som berör flera ministerier och vars genomförande förutsätter åtgärder inom hela statsrådet och dessutom kontinuitet. I principbeslutet beskrivs åtgärder och ansvar för utveckling av företagsklimatet som även sträcker sig utanför statsförvaltningen, eftersom det på såväl det regionala som det lokala planet dras upp riktlinjer och vidtas åtgärder som påverkar företagsklimatet. Intressentgrupperna har också en viktig roll när det gäller att utveckla företagsklimatet. Den offentliga förvaltningen kan i regel påverka företagets vilja att växa och förnya sig genom företagsamhetspolitiska åtgärder som stärker företagsklimatet och ökar företagarnas förtroende för att verksamhetsmiljön är konsekvent, sporrande, förutsägbar och gör det lättare att prova på något nytt. Företagarna själva spelar den viktigaste rollen när det gäller att växa och förnya sig.

Enligt den lägesbild som gäller företagandet är företagsklimatet i regel som det ska, men prioriteringar i fråga om utvecklingsbehoven har också identifierats. Företagsklimatet varierar för konkurrenskraftens del och är delvis rentav sämre än i jämförelseländerna. Antalet företag som startas eller växer är lågt i förhållande till vår potential, och det är inte många mikroföretag och små och medelstora företag som bedriver export. Få företag eftersträvar tillväxt och i synnerhet stark tillväxt. Finland har det lägsta antalet företag med skalbar tillväxt av de nordiska länderna.

Små och medelstora arbetsgivarföretag är mycket viktiga med tanke på Finlands ekonomi och välfärd. Dessa företag står för en betydande del av skatteinkomsterna, exporten och arbetsplatserna i vårt land. De sysselsättande företagen står för 95 procent av arbetsplatserna inom industrin, byggbranschen och de privata tjänsterna. Dessa företag har även i fortsättningen den allra största sysselsättnings- och tillväxtpotentialen. Trots det har antalet sysselsättande företag (särskilt de som sysselsätter färre än 10 personer) minskat med 8 000 sedan 2013. Coronakrisen har gjort situationen avsevärt mycket svårare för små och medelstora företag. För att den oroväckande trenden ska kunna vändas måste särskilt dessa företags behov uppmärksammas i det samhälleliga beslutsfattandet.

Det ligger i hela samhällets intresse att de företag som står för skapandet av nya arbetstillfällen garanteras de bästa möjligheterna att växa, förnya sig och klara sig i den internationella konkurrensen. Viktiga sätt att garantera detta är exempelvis att lindra bristen på kompetent arbetskraft, främja en sporrande och konkurrenskraftig beskattning, påskynda ägarbyten, stödja internationalisering och främja smidiga myndighetsprocesser. För att den nordiska välfärdsmodellen ska kunna upprätthållas i framtiden behöver Finland inte bara ekonomisk tillväxt och sysselsättning utan också fler företag som förnyas sig, växer, anställer och blir internationella. Små och medelstora företag, och särskilt unga företag, är viktiga förnyare av hela ekonomin. Vi måste också sätta värde på den tillväxtpotential som finns i att ensamföretagare nätverkar sinsemellan.

I strategin för företagande konstaterades de största utmaningarna i omvärlden på lång sikt vara tillgången till arbetskraft, den låga investeringsnivån och en svagare produktivitetsutveckling än i jämförelseländerna. Dessa utmaningar kan också leda till att den ekonomiska tillväxt som kommer igång efter coronapandemin bromsas upp mer än i jämförelseländerna. Därför är det viktigt att långsiktigt underlätta strukturella reformer och en övergång till nya former av arbetsinnehåll, nya

typer av företagsverksamhet och internationalisering. Företagsklimatet måste vara sådant att det stöder och sporrar alla typer av små och medelstora företag att förnya sig och därtill främjar nyföretagande och lockar utländska investeringar och företag till Finland.

En viktig källa till förnyelse och tillväxt är investeringar särskilt i forskning och utveckling (inkl. tillämpning av forskning/utveckling som gjorts på annat håll) samt de kommersiellt framgångsrika produkter och tjänster som dessa leder till. Investeringens volymerna ökar på kort sikt, men Finland har ännu en bra bit kvar särskilt när det gäller en höjning av nivån på FoUI-investeringar och omställningen till en grön och digital ekonomi. Inom investeringar och utveckling måste alla medel utnyttjas som gör det möjligt att öka det värde som kunderna ser i små och medelstora företags produkter eller tjänster.

För ökad produktivitet med investeringar och utveckling som de viktigaste metoderna krävs det en långsiktig och förutsägbar verksamhetsmiljö som även beaktar utvecklingen i andra länder. Investeringar och utveckling förutsätter också kompetenta arbetstagare, och tillgången till sådana har försämrats. Det kan också ske snabba förändringar i omvärlden, vilket kriserna har visat och därför är det viktigt att företagen förbereder sig också på andra oförutsedda utvecklingsförlopp genom att sörja för resiliens och krisberedskap.

Företagsamhetspolitiken är en del av utvecklandet av samhället, och en granskning av företaget måste kopplas till alla politikområden och utvecklingsmål som påverkar företagets verksamhet. De små och medelstora företagens knappare resurser måste beaktas bland annat inom skötseln av ärenden och administrativa förfaranden, i tillgången till kompetent arbetskraft och finansiering, vid ibruktagandet av ny teknik och i den gröna och digitala omställningen. Företagsamhetspolitikens hörnstenar framgår också av riktlinjer och instrument inom EU:s olika politikområden.

Vid genomförande och planering av politiska åtgärder måste strävan vara att försöka hitta gemensamma mål, synergier och nya kopplingar mellan åtgärderna. I stället för enskilda åtgärder behöver vi en större helhet som är förenlig med de åtgärder som hänför sig till strategin, visionen och målen för företagsamhetspolitiken.

II. Målsättning

Statsrådet har en viktig roll när det gäller att främja utvecklingen av företagsklimatet på ett sätt som stöder hållbar tillväxt och förnyar företags- och näringsstrukturen och gör den mångsidigare. Principbeslutet syftar i enlighet med riktlinjerna i strategin för företagande till att

1. förbättra företagets tillväxtmöjligheter genom att påskynda hållbar tillväxt, sysselsättning och förnyelse, med beaktande av i synnerhet den dubbla utmaning som den gröna och digitala omställningen innebär
 - möjliggöra ett ökat antal arbetsgivarföretag samt eftersträva i synnerhet fler medelstora företag och internationalisering av små och medelstora företag
 - öka utländska företags etableringar i Finland och antalet företag som startas av utlänningar samt öka placeringarna och investeringarna i finländska företag
2. sörja för att små och medelstora företags förutsättningar är konkurrenskraftiga på lång sikt
 - i fråga om beskattningen stödja de mål som har satts för den ekonomiska politiken och sysselsättningspolitiken och stödja den internationella konkurrenskraften och livskraften i hela Finland
 - göra reglering och tillståndsförfaranden som gäller företag smidigare, få marknaden att fungera bättre och garantera nystart för företagare

- stödja små och medelstora företags och särskilt nya företagares affärskompetens och nätverkande och sporra företagare i små och medelstora företag till kompetensutveckling under hela sin tid i arbetslivet
 - beakta små och medelstora företags särdrag vid utvecklingen av arbetslagstiftningen
 - göra den offentliga förvaltningens företagstjänster och kundkontakter smidigare och mer kundorienterade
 - säkerställa tillgången till finansiering genom utveckling av finansmarknaden
3. ta fram lösningar för att förbättra matchningen på arbetsmarknaden och trygga företagens tillgång till kompetent arbetskraft samt förbättra små och medelstora företags kompetensledning, arbetsgivarkompetens och rekryteringskunskaper för att trygga tillgången till kompetent arbetskraft
 4. möjliggöra flexibla övergångar mellan arbete och företagande, göra lagstiftningen tydligare och mer förutsägbar samt förbättra företagarnas sociala trygghet och hjälpa dem att orka bättre
 5. främja förutsättningarna för lyckade ägarbyten
 6. öka ett förvaltningsövergripande samarbete och en dialog med intressentgrupperna som sträcker sig över regeringsperioderna.

III. Ministeriernas och intressentgruppernas åtgärder för att påskynda hållbar tillväxt och förnyelse

Nedan följer en beskrivning av ministeriernas och andra aktörers åtgärder i enlighet med de strategiska riktlinjerna. Efter den beskrivna åtgärden nämns inom parentes de ansvariga ministerierna och andra aktörer som påverkar genomförandet av riktlinjerna och åtgärderna.

1. Företagens tillväxtmöjligheter förbättras genom att hållbar tillväxt, sysselsättning och förnyelse påskyndas i företagen, med beaktande av i synnerhet den dubbla utmaning som den gröna och digitala omställningen innebär

Företagsverksamheten står inför en aldrig tidigare skådad förändring, särskilt på grund av den gröna och digitala omställningen. Digitaliseringen innebär en stor omställning för de traditionella verksamhetsmodellerna och förutsätter att även de allra mest traditionella företagen utnyttjar digitalisering och data i stor utsträckning. Det behov av förändring som hänför sig till miljö och hållbar utveckling berör också de minsta företagen. Den gröna omställningen ska framför allt ses som en möjlighet på ett område där finländska företag har en gedigen kompetens. Förnyelse är ett viktigt redskap när det gäller att utöka affärsverksamheten och förbättra sysselsättningen, men förnyelse kräver investeringar och kompetent arbetskraft samt ledarskap. I Finland där hemmamarknaden är liten är det viktigt att se till att små och medelstora företag får stöd för internationalisering.

- 1.1. Företagen aktiveras att växa och bli internationella bland annat med hjälp av offentliga företagstjänster, det utreds hur marknaden för tillväxtfinansiering fungerar och vid behov åtgärdas marknadsbrister med offentliga åtgärder. Vid sidan av den gröna och digitala omställningen måste man med alla medel öka förädlingsvärdet av företagens produkter och tjänster. Det utarbetas en egen strategi för medelstora tillväxtföretag och vidtas åtgärder för att öka antalet sådana företag. Målet för programmet för export och internationell tillväxt är att på ett omfattande sätt främja företagens tillväxt och internationalisering samt stödja

uppkomsten och utvecklingen av affärsekosystem i miljardklass. (alla ministerier, region- och lokalförvaltningen)

- 1.2. Utländska företags etableringar i Finland och antalet företag som startas i Finland av utlänningar samt placeringarna och investeringarna i finländska företag ökas genom att man sörjer för konkurrenskraften och stärker nätverket Investment in Finland verksamhet som en del av nätverket Team Finland. Man sörjer för den finländska investeringsmiljön så att finländska företag – även de som riktar in sig på en global marknad – vill investera i Finland. Tillgången till kompetent arbetskraft tryggas. (ANM, UM, Business Finland, Team Finland, kommuner, utvecklingsbolag, arbets- och näringsbyråerna)
- 1.3. I små och medelstora företag stärks företagarnas kompetens och beredskap att utöka och förnya sin företagsverksamhet genom en konsekvent ökning av företagets digitala kunskaper och datakunskaper, detta för att säkerställa att digitaliseringen och data utnyttjas fullt ut. Utöver tjänster till pionjärföretagen beaktas också de traditionella små och medelstora företagens förmåga att växa och förnya sig genom att utnyttja digitala lösningar i sin affärsverksamhet. Dessutom genomförs åtgärder för små och medelstora företag inom ramen för Artificiell intelligens 4.0, bland annat företagsprogrammet Tillväxt genom data. (ANM, UKM, KM, JSM, JM, Business Finland, Finnvera, NTM-centralerna, anordnare av yrkesutbildning, högskolor, kommuner, utvecklingsbolag)
- 1.4. Företagen uppmuntras att utnyttja affärsmöjligheterna i anslutning till utfasningen av fossila bränslen genom aktiverande åtgärder och genom att man sörjer för investeringsklimatet och möjliggör försök. Finlands mål att vara koldioxidneutralt 2035 ska utnyttjas i arbetet med Finlandsbilden. Små och medelstora företags gröna omställning påskyndas genom ökade kunskaper, deras kompetens i fråga om hållbarhet och samhällsansvar stöds genom att de erbjuds rådgivning och träning, och de sporrar att skapa en konkurrensfördel genom ansvarstagande. (ANM, UM, UKM, JSM, Business Finland, Enterprise Europe Network, anordnare av yrkesutbildning, högskolor, kommuner, utvecklingsbolag)
- 1.5. Små och medelstora företags särdrag beaktas bland annat när det gäller att påverka EU-lagstiftningen, så att dessa företags administrativa börda inte ökar i onödan och så att lagstiftningen möjliggör innovationer och tillväxt. För att bevara de finländska företagens konkurrenskraft förbinder man sig att inte genom beslut som fattas i Finland öka företagens regelbörda mer än EU:s regelverk kräver. (alla ministerier)
- 1.6. Små och medelstora företags förmåga till förnyelse och utveckling främjas på så sätt att deras samarbete med högskolor, forskningsinstitut och anordnare av yrkesutbildning stöds genom att det utvecklas verksamhetsmodeller som lämpar sig för små och medelstora företag med mindre resurser. Villkoren i IPR-avtalen mellan företag och högskolor görs tydligare. Företagens och företagarnas förmåga att utnyttja kreativ kompetens och immateriella rättigheter (IP-rättigheter) stärks. Sådana företagskuvöser, företagsacceleratorer och testmiljöer som fungerar i de regionala ekosystemen utvecklas långsiktigt i syfte att underlätta små och medelstora företags produkt- och affärsutveckling. (ANM, JSM, UKM, Business Finland, Finnvera, NTM-centralerna, högskolor, anordnare av yrkesutbildning, kommuner)
- 1.7. Förnyelse, särskilt den gröna och digitala omställningen, påskyndas genom fler hållbara och innovativa offentliga upphandlingar, och företagen erbjuds referensmöjligheter. De offentliga aktörernas kunskaper om innovativ upphandling förbättras bland annat genom åtgärder av kompetenscentrumet Keino och samarbetsforumet för offentlig upphandling. (alla ministerier och kommuner)

2. Små och medelstora företag garanteras konkurrenskraftiga förutsättningar på lång sikt

Företagsklimatet påverkar företagets syn på hur lönsamt det är att bland annat investera, utveckla och anställa. De viktigaste faktorer som påverkar företagets förutsättningar är exempelvis beskattning, finansiering, kompetens, fungerande konkurrens och reglering. Den offentliga förvaltningens tjänster och kundkontakter utgör även en del av företagsklimatet. Smidiga och kundorienterade tjänster gör att företagarna kan koncentrera sig på sin affärsverksamhet. Olika sätt att göra tjänsterna smidigare och mer kundorienterade är att göra dem mer förvaltningsövergripande, utnyttja digitaliseringen och tillämpa sam användning av information.

- 2.1. Företagen garanteras en stabil, sporrande och förutsägbar verksamhetsmiljö, och deras verksamhetsförutsättningar och förutsägbarheten i beskattningen tryggas på ett sätt som möjliggör investeringar och nya arbetstillfällen. I fråga om beskattningen stöds de mål som har satts för den ekonomiska politiken och sysselsättningspolitiken samt den internationella konkurrenskraften och livskraften i hela Finland. Dessutom utreder regeringen en sådan omstrukturering av samfundsbekskattningen och beskattningen av utdelning att samfundsskattesatserna skiljs åt i fråga om den vinst som stannar kvar i bolaget och den vinst som bolaget betalar ut. Målet är att förbättra incitamenten för investeringar och inhemskt ägande. (FM, ANM)
- 2.2. Små och medelstora företag beaktas när arbetslagstiftningen utvecklas. I samband med utvecklandet kan lagstiftningen differentieras på ett ändamålsenligt sätt och av grundad anledning. Då ska vikt emellertid fästas vid likställigheten mellan företag av olika storlek och mellan deras anställda. (ANM, SHM, JM)
- 2.3. I syfte att göra regleringen smidigare ska lagstiftningen utvecklas så att tillämpningen av principen en in, en ut utvidgas etappvis, dock så att lagstiftningens ändamålsenlighet betonas i stället för kvantitativa aspekter. Dessutom utnyttjas en företagspanel vid bedömningen av konsekvenserna för företagen och vid utvecklingen av företagstjänsterna och företagsfinansieringen. Utöver konsekvenserna för företagen kan konsekvenserna för företagandet utredas. (ANM)
- 2.4. Bekämpningen av grå ekonomi effektiviseras för att säkerställa jämlika konkurrensförutsättningar för små och medelstora företag. Inom EU och nationellt uppmärksammas aktivt konsekvenserna av bankreglering och i synnerhet kreditgivning till små och medelstora företag, så att regleringen står i rätt proportion till bankernas grundläggande uppgift och de tjänster som kunderna behöver. (ANM, FM, JM, IM)
- 2.5. Marknaden fås att fungera bättre bland annat genom att man allmänt främjar konkurrenspolitiken och förbinder sig till jämlika bestämmelser. Konkurrenspolitiken skärps genom bättre konkurrensneutralitet på marknaden och en utvärdering av konkurrensbegränsande sektorsspecifik lagstiftning. Behovet av rätten att vid den nationella tillsynen över företagsförvärv utreda även förvärv som underskrider omsättningsgränserna utreds. Möjligheterna till och behovet av ökad konkurrens inom olika sektorer utvärderas. Omständigheter som snedvrider konkurrensen åtgärdas på EU-nivå. (ANM, FM, UM, Konkurrens- och konsumentverket)
- 2.6. Företagare ska garanteras nystart. Vid sidan av harmoniseringen av EU:s insolvenslagstiftning och reformen av företagssanerings- och skuldsaneringslagstiftningen har man utvecklat verksamhetsmodellen Early Warning, som förutsätts i ett direktiv och vars syfte är att så tidigt som möjligt identifiera företagare med ekonomiska svårigheter och betalnings svårigheter. Rådgivningstjänsten Företagarens ekonomihjälp är en avgiftsfri lågröskel-tjänst för mikroföretag och små och medelstora företag via vilken företagen får råd vid

akuta ekonomiska svårigheter och betalningssvårigheter samt i planeringen av ekonomin. Målet är att vidareutveckla de regionala tjänster som ingår i verksamhetsmodellen. (ANM, JM, NTM-centralerna, kommuner, utvecklingsbolag)

- 2.7. Små och medelstora företags och särskilt nya företagares affärskompetens, nätverkande och samarbete stöds, och företagare i små och medelstora företag sporras till kompetensutveckling under hela sin tid i arbetslivet. Möjligheten att skaffa sig företagarkompetens och arbetslivsfärdigheter och att delta i företagartutbildning säkerställs på ett heltäckande sätt i hela landet. Företagarna och särskilt ensamföretagarna beaktas i reformen av det kontinuerliga lärandet samt i verksamheten vid servicecentret för kontinuerligt lärande och sysselsättning. (UKM, ANM, JSM, kommuner, utvecklingsbolag, högskolor, anordnare av yrkesutbildning, arbets- och näringsbyråerna)
- 2.8. Den offentliga förvaltningens företagstjänster och kundkontakter görs smidigare och mer kundorienterade.
- De offentliga företagstjänsterna ska bli enklare och mer kundorienterade genom att de görs mer förvaltningsövergripande och genom att i synnerhet digitalisering och artificiell intelligens utnyttjas i utvecklingen av tjänsterna. Strävan är ett enda serviceställe för alla företagstjänster. Företagstjänsterna utvecklas som helhet med beaktande av att arbets- och näringsstjänsterna överförs till kommunerna. Vid utvecklandet av tjänsterna ska bland annat invandrar-, kvinno-, landsbygds-, serie-, portfölj- och familjeföretagares särskilda behov samt sociala företag beaktas. (ANM, FM, JSM, Business Finland, Finnvera, NTM-centralerna, arbets- och näringsbyråerna, kommuner)
 - Företagens skötsel av sina ärenden görs smidigare med hjälp av digitalisering, och möjligheterna att främja sam användning av data mellan myndigheter utreds för att påskynda bland annat behandlingen av tillstånd och andra administrativa förfaranden. Strävan är även ett enda serviceställe för tjänster i anslutning till tillstånd och andra administrativa förfaranden. Tillstånds- och tillsynsmyndigheterna uppmanas att använda tjänstelagret Tillstånd och tillsyn (ANM) för att utveckla sådana serviceprocesser över myndighetsgränserna som motsvarar kundens behov. (alla ministerier, region- och lokalförvaltningen)
 - Automatiserat beslutsfattande görs möjligt för att påskynda serviceprocesserna. Det utarbetas även principer om hemort för digitala företag. Det ska beaktas vilka behov av elektroniska tjänster personer som uträttar ärenden i Finland från utlandet har. Det skapas en digital serviceplattform, Virtual Finland, med digitala myndighetstjänster för att locka experter, företag och investeringar och för att främja företagets export och internationalisering. (ANM, FM, JM, UM)
 - Det ska bli smidigare för företagen att sköta ärenden i anslutning till tillståndsprocesser, och förfarandena för skötseln av ärendena ska göras lättare. Åtgärderna för att göra behandlingen av tillstånd snabbare och processen mer förutsägbar fortsätter. Orsakerna till tillståndsförfaranden som pågår i mer än ett år utreds. Målet är att öka förutsättningarna för högklassiga och smidiga tillståndsprocesser och att förkorta behandlingstiderna till i regel mindre än ett år (exkl. den tid som går åt till sökandens komplettering av en bristfällig ansökan) utan att kvaliteten på eller målen för tillståndsbehandlingen äventyras. Företagens kunskaper om tillståndsförfarandena och om praxis i samband med dem ska förbättras, så att kvaliteten på tillståndsansökningarna blir bättre och behandlingen snabbare. Tillräckliga resurser ska garanteras för behandling av tillstånd och av ändringssökande. Det införs system för tillsyn som även omfattar handledning. (alla ministerier, ämbetsverken och inrättningarna inom förvaltningsområdet, region- och lokalförvaltningen)

2.9. Finansmarknaden fås att fungera bättre, och marknadsbrister åtgärdas vid behov genom politikåtgärder. Särskild vikt fästs vid utmaningarna inom finansieringen av startupföretag och tillväxtföretag. Offentlig finansiering - både nationell finansiering och EU-finansiering - används som hävstång för små och medelstora företags finansiering avsedd att främja den gröna och digitala omställningen och påskynda reformer till stöd för den. Deltagande i EU-projektansökningar i olika nätverk främjas (särskilt Digital Europe, Horizon). Finansiella tjänster görs mer tillgängliga genom åtgärder inom programmet för export och internationell tillväxt. (ANM, Team Finland)

3. Lösningar tas fram för att förbättra matchningen på arbetsmarknaden och trygga företagens tillgång till kompetent arbetskraft, och små och medelstora företags kompetensledning, arbetsgivarkompetens och rekryteringskunskaper förbättras för att trygga tillgången till kompetent arbetskraft

Tillgången till kompetent arbetskraft är viktig med tanke på möjligheterna till förnyelse och tillväxt. Fler små och medelstora företag än tidigare lyckas inte anställa den arbetskraft de behöver. Allt fler arbetsuppgifter kräver större kompetens, och dessutom utvecklas åldersstrukturen i Finland på ett ofördelaktigt sätt. Dessa faktorer ökar utmaningarna särskilt för små och medelstora företag när det gäller att hitta kompetent arbetskraft. Tillgången till arbetskraft varierar från bransch till bransch, och eventuella särskilda branschvisa utmaningar måste beaktas i de åtgärder som vidtas.

3.1. Omfattande satsningar på tillgången till kompetent arbetskraft görs genom att det tas fram hållbara lösningar för att täcka behovet av kompetent arbetskraft inom olika branscher på kort och längre sikt och med beaktande av regionala skillnader. Tillgången till kompetent arbetskraft tryggas med många olika åtgärder som redan tillämpas. Mikroföretag samt små och medelstora företag ges bättre förutsättningar att anställa och möjligheterna att ta emot arbete förbättras genom att bidragsfällor avlägsnas. (ANM, SHM, UKM)

3.2. Tillgångsprövningen ska göras smidigare och företagen stödjas i de tillståndsprocesser som gäller dem. Företagen uppmuntras att rekrytera internationella experter och att bilda nätverk. Informationen ska utökas om de möjligheter som kulturell mångfald erbjuder när det gäller att utveckla affärsverksamheten samt exporten och importen. Dessutom förbättras förmågan att ta emot internationella experter, och små och medelstora företag informeras om bästa rekryteringspraxis. När internationella experter lockas till Finland ska arbetstagarnas och företagarnas familjer beaktas. (ANM, FM, JSM, arbets- och näringsbyråerna, Team Finland, högskolor, anordnare av yrkesutbildning, kommuner, utvecklingsbolag)

3.3. Satsningar görs på företagarnas arbetsgivarkompetens och rekryteringskunskaper. Företagen ska göras mer medvetna om snabba åtgärder, såsom läroavtalsutbildning och gemensamt anskaffad utbildning. Företagen ges bättre rekryteringskunskaper och sporras att satsa på introduktion av unga och över huvud taget nya personer, stöd för lärande i arbetet och arbetsplatshandledning. Rekryteringssamarbete mellan anordnare av yrkesutbildning och företag för att hitta nytt yrkeskunnigt folk ska främjas och mindre företags resurser beaktas vid samarbetet. (ANM, UKM, anordnare av yrkesutbildning)

4. Flexibla övergångar mellan arbete och företagande möjliggörs, lagstiftningen görs tydligare och mer förutsägbar och företagarnas sociala trygghet förbättras och de får hjälp att orka bättre

Oklarheter i anslutning till den sociala tryggheten kan utgöra ett hinder för att bli företagare. Det är också vanligt att ha företagandet som bisyssla, och då består företagarens trygghet av både arbetet som löntagare och arbetet som företagare. Alla företagare känner inte heller till eller är inte medvetna om betydelsen av att teckna en företagarpensionsförsäkring för att bygga upp den övergripande sociala tryggheten, vilket leder till att de underförsäkrar sig. En del företagare klarar inte av att betala tillräckligt mycket för sin sociala trygghet. Nya sätt att organisera arbetet på, såsom plattformsföretagande, gör företagandet och arbetet mångsidigare men kan också leda till större oklarhet i fråga om den sociala tryggheten. Det är oklart om de som arbetar via en plattform betraktas som företagare eller arbetstagare.

- 4.1. Flexibla möjligheter till sysselsättning och smidiga övergångar mellan att vara arbetstagare och företagare möjliggörs bland annat genom att man fortsätter utveckla en kombinationsförsäkring och se över utkomstskyddet för arbetslösa företagare i samband med reformen av den sociala tryggheten. Företagarna ska göras mer medvetna om företagarpensionsförsäkringarna, och man försöker hitta metoder för att minska underförsäkringen bland företagare. Tydliga och förutsägbara bestämmelser ska främjas bland annat när det gäller plattformsföretagande. (SHM, ANM, Pensionsskyddscentralen)
- 4.2. Handlingskoncept för stödjande av orken hos företagarna ska främjas som ett led i arbetet för utveckling av ett ekosystem för företagstjänster (bland annat som en del av tjänsten Företagarens ekonomihjälp). Företagshälsovården görs mer omfattande, och stödet till små och medelstora företag förbättras bland annat genom information om den av Arbetshälsoinstitutet utvecklade modellen för hur företagare och småföretag gemensamt kan skaffa företagshälsovård. Informationen om det innehåll och de handlingskoncept som Arbetshälsoinstitutet har utvecklat för att förbättra företagarnas välbefinnande utökas. (ANM, SHM, Arbetshälsoinstitutet)

5. Förutsättningarna för lyckade ägarbyten främjas

Lyckade ägarbyten som genomförs vid rätt tidpunkt och på ett ändamålsenligt sätt är en kanal för att förnya och utöka affärsverksamheten och att trygga och förbättra livskraften och sysselsättningen i regionerna. I takt med att de åldrande företagarna blir allt fler ökar också utmaningarna med att hitta någon lämplig som kan ta över. För att ett ägarbyte ska lyckas måste förberedelserna inledas i tillräckligt god tid vid företaget. Beredskap och förmåga att genomföra ägarbyten och utveckla ägandet behövs inte bara för att se till att åldrande företagares företagsverksamhet fortsätter, utan detta behövs annars också bland företagen och företagarna för att företagsverksamheten ska kunna förnyas och utvecklas och företagsdynamiken stärkas.

I ett dynamiskt och livskraftigt företagsklimat utvecklas och förnyas också ägandet i företagen. Potentiella företag i olika utvecklingsfaser, av olika ålder och i olika branscher intresserar som möjliga köpobjekt, och företagen får vid behov nya ägare som vidareutvecklar verksamheterna. Det är viktigt att ett målinriktat och utvecklingsorienterat ägande värderas som en viktig resurs inom företagsverksamheten.

- 5.1. Utöver skrivningarna i regeringsprogrammet och vid ramförhandlingarna, åtgärderna i programmet för inhemskt ägande och åtgärderna inom ramen för det forum för ägarbyten som drivs i samarbete mellan den offentliga och privata sektorn (Omistajanvaihdosfoorumi) ska vid ägarbyten vikt också fästas vid dem som fortsätter affärsverksamheten. För att ägarbytena ska ske så smidigt som möjligt måste man se till att de som tar över ges tillräckliga möjligheter till kontinuerligt lärande som stöder deras kompetens att fortsätta driva företagen. För detta kan exempelvis anordnare av yrkesutbildning och högskolor anlitas. (ANM, UKM, JSM, anordnare av yrkesutbildning, högskolor, utvecklingsbolag)

5.2. Företagstjänsterna och företagsrådgivningen får ett starkare ägarbytesperspektiv: genom tjänster och rådgivning och inom ramen för deras användningsområde främjas utvecklingen av företaget och dess processer, nätverksrelationer, administration och ägande på ett sätt som vid behov gör det möjligt att kontrollerat överföra företaget eller dess verksamhet till någon som fortsätter verksamheten eller tar över ägandet, och som antingen redan finns i företaget eller kommer utifrån. Tjänsterna inriktas på att utveckla affärsverksamheten inom de företag som närmar sig eller har genomgått ett ägarbyte. (ANM, UKM, JSM, anordnare av yrkesutbildning, högskolor, kommuner, näringslivsorganisationer)

6. Det förvaltningsövergripande samarbetet och dialogen med intressentgrupperna ska utökas och sträcka sig över regeringsperioderna

För närvarande görs ingen regelbunden och förvaltningsövergripande granskning och utveckling av företagsklimatet, och det finns inget överenskommet koncept för granskningen. Målet är att företagandet ska granskas regelbundet och fenomenbaserat över regeringsperioderna. Underlaget för granskningen ska bestå av regelbundna lägesbilder i fråga om företagandet.

6.1. Förvaltningsövergripande samarbete och samordning säkerställs genom avtal om samsamarbetsstrukturer och verksamhetsmodeller. Det ska tillsättas en delegation för företagande som svarar för genomförandet och uppföljningen av principbeslutet och för främjandet av samarbetet med intressentgrupperna. Arbets- och näringsministeriet svarar för verkställigheten av principbeslutet. Lägesbilden och analysen av företagandet ska vidareutvecklas. Genomförandet av principbeslutet följs bland annat med hjälp av överenskomna indikatorer. Beslut om uppföljningen av effekterna av principbeslutet fattas som ett led i planen för genomförandet av principbeslutet. (ANM, UKM, SHM, UM, JM, FM, MM, KM, JSM)

IV. Uppföljningen av statsrådets principbeslut

Genomförandet av principbeslutet om företagande följs med hjälp av bland annat följande indikatorer:

- utvecklingen i fråga om antalet företag i olika storleksklasser
 - antalet företag i olika storleksklasser (ensamföretagare, mikroföretag, småföretag och medelstora företag)
 - antalet arbetsgivarföretag
- företagets tillväxt och tillväxtorientering
 - företagets tillväxt i olika storleksklasser
 - företagets tillväxt/tillväxtorientering på olika håll i Finland
 - antalet tillväxtföretag
- nya och nedlagda företag, utvecklingen i fråga om antalet nya företag
- antalet exportföretag och små och medelstora företags internationalisering
- utvecklingen i fråga om antalet anställda i små och medelstora företag (indelad i mikroföretag, småföretag och medelstora företag)
- antalet små och medelstora företag som upplevt problem med tillgången till arbetskraft
- företagets lönsamhet
- förnyelse i företagen
 - investeringar (materiella, immateriella (bl.a. FoUI) och utländska)
 - investeringsplaner
 - investeringar i den gröna och digitala omställningen separat
- planer på att bli företagare
- ägarbyten.

För varje indikator slås det fast ett utgångsläge och följs indikatorns utveckling.

Åtgärderna genomförs inom ramen för befintliga anslag. Beslut om åtgärder som kräver ökade anslag och om andra åtgärder som har konsekvenser för budgeten fattas separat i anslutning till ramar för statsfinanserna och i de årliga budgetförfarandena.